

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 25
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ

SLOVENE C

Cene inseratov:
Enostopna petlin vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50;
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilni itd.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljnik in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepel se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev 7563, praga in dunaj 24.797.

Bilanca leta 1922.

Se nobeno leto po svetovni vojski se ni zaključilo s tako žalostno bilanco, kakor se letošnje, ki pravkar tone v nepopravno preteklost.

V gospodarskem pogledu stoje vsled vojne za stotine milijard zadolžene evropske države-zmagovalke nasproti Ameriki, ki plava v zlatu in izobilju, katerega ne more nikamor razpečati. Da svoj dolg Ameriki odplačajo, bi morali zmagovalci imeti v Nemčiji neizčrpljivo zakladnico, ki naj bi producirala bajnoslovna bogastva, da se njihovi deficiti uravnovesijo. Toda Nemčija tega ne zmore. Vrh tega je tako za zmagovalce kakor za premagance slejko-prej zaprt ruski trg, oziroma vsled strahovitega razdeljanja, ki sta ga tam povzročila vojna in revolucija, ni vstanu prinašati svojim prejšnjim dobaviteljem potrebnih ogromnih dobiclov, kaj še, da bi Rusija odplačevala svojim pred- in medvojnimi dobaviteljem svoje dolgeve. Tako so vse države brez izjeme v deficitih, povsod je brezposelnost, strah pred revanšo pa sili k oboroževanju, tako da je danes mirovno stanje armad neprimerno višje, nego je bilo pred vojsko, kar seveda zopet tlači finance.

Medtem se odpira velikim državam novi trg v Orientu, ki hrani v sebi še neizčrpne zaklade nafte. Tu pa stoji evropskim gospodarskim interesom nasproti probujena turška država, ki si je prva izmed premagancev opomogla in se s pomočjo ruskih sovjetov skuša otrestiti kuratela Anglije. Vsled tega se je angleška mornarica vnovič mobilizirala, da ob Dardanelah od Turkov izsili koncesije v Mosul, ki je središče petrolejskega rajona. To pa seveda vpliva zopet na vso ostalo Evropo, ki je popolnoma v finančni odvisnosti od Anglije, velike upnice Francije. In tako utegnemo tudi pri nas še v bližnji bodočnosti čuti kot noveletno darilo o novih potrebnih milijardnih kreditih za vojsko.

Vsemu temu odgovarja socialno stanje v vseh državah. Neuspela ataka komunizma, ki je zapadel veliki zmoli, da se dajo metode, ki morejo imeti uspeh med nepismenim in v vekovečnem suženstvu vzrastlim ruskim narodom, prenesti na zapadno Evropo, je imela naravno za posledico reakcijo, ki danes sega od enega konca sveta do drugega. Pod na sebi resničnim geslom, da je rešitev sveta edinole v povečani produkciji, neumornem delu in žrtvah, bo velekapital skušal izvit delavstvu iz rok vse njegove tekmo pol stoletja težko priborjene socialopolitične pridobitve in vse žrtve za gospodarsko povzdigo sveta zvaliti izključno nanj.

V duhovnem oziru išče svet očividno izhoda iz ateizma in materializma prejšnje dobe. Ker pa je ravno marksistični socializem v tem oziru prednjačil, mesto da etične vrednote krščanstva vključi kot najmočnejši faktor v svoja socialnogospodarska prizadevanja, bo val verske in moralne obnove butnil z največjo silo ob njegovo na zgodovinskem materializmu zgrajeno stavbo. To tembolj, ker je ravno komunizem po svojem ruskem vzoru šel najdelj v brutalnem negiranju vsega božanstvenega in nadsvetovnega. In ker je Evropa danes še bolna in bolezniški proces še dolgo trajal, so tudi spiritualistična prizadevanja Evrope še bolna in neizčiščena. Od amerikanske teozofije, najglupejšega spiritizma do ruskega pasivnega, sanjavega in v brezmejnih daljah blodečega krščanstva (pravzaprav navidez - krščanstva) — vse je zastopano v tem vrvežu »obnoviteljskih« idej. In kakor se je svet prej lovil za fantomi bogotajskega socialnega utopizma, tako bo zdaj skušal realizirati razne mistično - reakcionarne zamisli.

Svetloba bo končno pregnala te somračne prikazni. Svet se bo vrnil h krščanstvu Cerkve, aktivnega, družbo presnavljajočega krščanstva dejanske ljubezni in socialne pravičnosti, k zdravemu nauku navrstvene in socialne solidarnosti vseh stanov — toda do tega še ni tako blizu.

Mi tega časa mirno čakamo.

Prva seja državnega odbora.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Danes ob 4. uri pooldne je bila prva seja državnega odbora, ki so se je udeležili vsi člani. Predsedoval je dr. Lukinić. Po izvršenih formalnostih se je prešlo na razpravo spornih vprašanj. Tako predvideva n. pr. § 8 volivnega zakona nastopni slučaj: Ako se v okrožju voli več poslancev kakor je upravnih enot, potem se ima izvršiti razdelitev, da postane število volivnih okrajev enako številu poslancev. Volivni zakon pa ne predvideva slučaja, ako je več okrajev kakor pa volijo okrožja poslancev z ozirom na njihovo število. V odboru se je razpravljalo, ali bi se v tem slučaju imeli spojit okraji, da se izenačijo s številom poslancev. Ker ni to v zakonu izrečno določeno, je bil sprejet predlog člana Markovića, naj se zahteva od notranjega ministrstva točen zapisnik upravnih okrajev, pri čemer se naj tudi ugotovi, koliko upravnih okrajev je obenem tudi volivnih okrajev.

Preokret v radikalnem kabinetu.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Od 6. do 9.20 zvečer je bila seja ministrskega sveta, na kateri je notranji minister obširno poročal o razpoloženju med narodom po vsej državi, zlasti pa v Srbiji, ter o splošnem položaju z ozirom na volitve. Zatem se je razvila razprava o vstopu muslimanov in kmetijskega kluba v vlado ter se je sklenilo, da se moreta sicer sprejeti obe stranki v vlado, ako pristane na pogoje, ki jih bodo postavili radikalni ministri. Precej časa je vzela razprava o novem stanovanjskem pravilniku, ki bo jutri izdan in izročen javnosti. Končno se je razpravljalo o preostalih kandidatih za mesta velikih županov. Razprava o tem je izpolnila ves čas, ker se je medtem večkrat telefoniralo v Zagreb in Ljubljano. Včerajšnje razpoloženje radikalov v vprašanju velikih županov v Sloveniji se je danes preokrenilo vsled poročila iz Ljubljane, da bode Jugoslovanska zajednica po Hribarjevem posredovanju nastopila pri volitvah za radikalno listo. Ali bo nosilec te liste g. dr. Niko Županič, še ni znano, znano je le toliko, da ga radikali forsirajo. Končno je bilo sprejeto, da se za pokrajinskega namestnika na Hrvatskem imenuje univerzitetni profesor in bivši banki svetnik dr. Ernest Cimić, za notranjega poverjenika pa bivši banki svetnik Gavrilko Gojković. Sprejet je bil tudi predlog, da se za velikega župana ljubljanske oblasti imenuje dr. Baltić, za velikega župana mariborske oblasti pa dr. Ploj. Med radikalnimi politiki se opaža nevolja radi imenovanja dr. Baltića, ki je znan kot izrazit demokrat.

Muslimani bolj po ceni

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Radi včerajšnje nenadne »bolezni« Nikole Pašića so prišli muslimani v velike neprilike, ker je bilo očividno, da so hoteli radikalc s tem činom povedati muslimanom, da nočejo pristati na njihove pogoje. Radi tega so danes dr. Omerović, dr. Karamahmedović in Kurbegović ponovno iskali stika s Pašićem. Šele ob 5. uri popoldne je uspelo dr. Omeroviću, da se je sestal s Pašićem v ministrskem predsedništvu. Pašić je na kratko obrazložil dr. Omeroviću, da ne more dati definitivnega odgovora pred koncem seje ministrskega sveta, vsled česar naj pride k njemu jutri ob 10. uri popoldne. Pašić je med drugim izjavil, da pristajajo radikalc na vstop muslimanov v vlado, ki pa bi v tem slučaju dobili samo eno ministrsko mesto, medtem ko radikalc na ostale zahteve muslimanov ne morejo pristati. Dr. Omerović je takoj telefoniral v Sarajevo glede nadaljnjih navodil. Izgleda, da bodo muslimani pristali tudi na te pogoje radikalcev.

TEŽAK POROD DEMOKRATSKEGA PROGLASA.

Belgrad, 29. decembra. (Izv.) Danes popoldne je imel sejo glavni odbor demokratske stranke. Pred sejo so imeli Pri-

Daljša razprava je bila glede volitev v Zagrebu in Belgradu, kjer se volita po dva poslanca, in sicer radi tega, ali se naj tudi dve mesti razdelita v volivne okraje v zmišlu člana 19 volivnega zakona, po katerem ima državni odbor izvršiti razdelitev na toliko voliv. okrajev, kolikor je poslancev. Glede tega se bo zahteval poseben predlog od ministrstva za notranje stvari. V zvezi s tem predlogom bo na prihodnji seji sprejet tudi predlog, da se ima v Zagrebu in Belgradu postaviti lista poslancev z nosilcem liste z dvema kandidatom in dvema namestnikoma. Na seji je bilo sklenjeno, da se pozove notranji minister, naj predloži načrt o razdelitvi volivnih krajev, vsa ministrstva pa naj predložijo zapisnike glavnih in krajevnih volivnih odborov, da bi se mogli izvoliti predsedniki. Odbor je pričel tudi z razpravo o popravilu volivnih imenikov; razprava o tej zadevi se je odgodila. Prihodnja seja državnega odbora bo 10. januarja.

bičević, Lukinić in tovariši kratko posvetovanje, na katerem so sklenili, da nastopijo na seji skupno z Davidovičevimi pristasi. Na seji se je najprej prečital proglas demokratske stranke, ki sta ga sestavila dr. Šumenković in dr. Kumanudi. O proglasu se je razvila ostra debata, ker so nastopili Davidovičevi pristasi proti njegovi stilizaciji. Radi tega se je ponovno izvolil odbor, ki naj na podlagi današnje razprave izvrši definitivno redakcijo proglasa. V ta odbor so bili izvoljeni dr. Šumenković, dr. Kumanudi, Voja Marinković in Dragutin Pečić. Zatem se je prešlo na volitev predsednika kluba in predsednika demokratske stranke. Soglasno je bil izvoljen Ljuba Davidović, ki je izvolitev tudi sprejel. Izvolitev za predsednika stranke je le začasna, ker glavni odbor ni kompetenten za volitev strankinega predsednika, temveč strankin zbor, ki se bo sestal meseca maja t. l.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Današnji »Novi list«, glasilo Svetozarja Pribičevića, piše o komunizmu radikalne stranke in pravi med drugim, da je radikalna vlada ukradla demokratski program in ono, kar je hotela vstaviti demokratska stranka v svoj proglas, da bi s tem otežkočila položaj sestavljačem demokratskega komunikeja. Demokratom je ostalo še svobodno polje obtožbe proti sedanjim vladim, kar bo izrabila na široko. Ker ne omenja komunike radikalne stranke niti z besedo jugoslovanstva, bodo demokratski dokumentirali pri vsaki priliki svojo jugoslovansko ideologijo. Tako bo proglas demokratske stranke tudi proglas Ljube Davidovića.

RAZKOL V JDS DEFINITIVEN.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Danes je bil po mestu nabit proglas, v katerem se napoveduje setanek bivših liberalcev in naprednjakov v svrhu sestave programa skupne stranke vseh onih, ki se ne strinjajo s sedanjo demokratsko stranko.

RAZKOL V »SRBSKI STRANKI«.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) V takozvani srbski stranki, katere glasilo je zloglasni »Balkan«, je došlo danes do razkola. Danes je imel namreč sejo glavni odbor te stranke, na kateri se je razpravljalo o stališču stranke pri volitvah. Podpredsednik stranke Pavle Pavlović je zastopal stališče, da ima srbska stranka iste cilje kakor radikalna, vsled česar morajo njeni pristasi glasovati z radikalc. Ker glavni odbor srbske stranke ni sprejel tega predloga, sta podpredsednik Pavlović in tajnik Savić izstopila iz stranke. Kljub temu je stranka izdala svoj proglas, ki bo naslovljen na vse srbske radikalice, demokrate, zemljoradnike, socialiste in Srbe, ki mislijo in čutijo srbsko. V proglasu se srbska stranka zavzema za Veliko Srbijo, srbsko zastavo, srbskega kralja, srbski narod itd. Proglas ni napravil nobenega vtisa.

NOVI POŠTNI PRAVILNIK PODPISAN.

Belgrad, 29. dec. (Izv.) Podpisan je pravilnik o reorganizaciji poštne in telefonske službe, ki stopi s pričetkom novega leta v veljavo.

Protest slovenskega koroškega poslanca.

Celovec, 29. dec. (Izv.) V dopoldanski seji deželnega zbora je izjavil slovenski poslanec Poljanec, da bo glasoval proti novi davčni predlogi, ker niso slovenski kmetje radi slabe letine zmožni plačevati večjih davkov in ker se ne varujejo pravice slovenskega ljudstva zlasti glede njegovega šolstva in zborovalne svobode.

Grška mobilizira?

Rim, 29. dec. (Izv.) Listi prinašajo vesti o mobilizacijskih ukrepih na Grškem. Grška vojska je baje že koncentrirana pri Demirhisarju, močna 30.000 mož. Poveljnik te vojske je general Pangalos. Grško mobilizacijo spravljajo v zvezo z grožnjami lausanske konference. Beležijo se tudi vesti o mobilizacijskih ukrepih v Jugoslaviji. »Giornale d'Italia« poroča v zvezi s tem, da se je včeraj popoldne vršil v zunanem uradu razgovor med Contarinijem in jugoslovanskim poslanikom Antonijevićem.

Stališče Bonar Lawa v vprašanju reparacij.

London, 29. dec. (Izv.) Kakor poroča diplomatski poročevalci »Daily News« je načrt, ki ga bo vzel min. predsednik Bonar Law seboj v Pariz, v glavnih temeljnih potezah nastopen: 1. Znižanje reparacijskih obveznosti Nemčije na vsoto, ki jo je zmožna plačati, ter energični ukrepi za slučaj, da se Nemčija zakasni s plačili. 2. Združitev vseh nemških obveznosti napram zaveznikom v skupen plačilen načrt. 3. Oprostitev Nemčije vseh plačil tekem prvih treh ali štirih let ter olajšanje plačil v nadaljnjih kratkih dobah. 4. Ta oprostitev ni treba, da bi pomenjala popolno odpuščitev plačil. 5. Vsota 50 milijard zlatih mark, razdeljena na gotovo število let, se more smatrati kot primerna. 6. Z ugodnim dogovorom se mora dati Nemčiji glede diskontiranja podlaga, da bo mogla pravilno vršiti svoje obveznosti. To more seveda Nemčija storiti le s pomočjo zunanje posojila. 7. Posebna vloga Francije pri ureditvi reparacijskega vprašanja bi obstojala v prevzemu nemških reparacijskih bonov v svrhu plačila zaveznikovih dolgov Angliji in mogoče tudi v tem, da se ji deloma črtajo njeni dolгови. 8. Francija mora ob svojem času istotako v gotovi meri znižati dolg, ki ga imajo pri njej evropski zavezniki.

Sklepi italijanske vlade za upostavo reda.

Rim, 29. decembra. Včeraj se je pod predsedstvom ministrskega predsednika Mussolinija sešel ministrski svet. Na dnevnem redu so bila v prvi vrsti vprašanja javnega reda. Poročal je Mussolini. Omenil je, kako se neprestano dogajajo nemiri ted in tam; to mora na vsak način nehati. Poslal je brzojavni nalog vsem prefektom in kvestorjem, da morajo biti od sobote do nedelje opolnoči pripravljeni, da preprečijo ali zatro vsak nered brez izjeme.

Da zagotovi upostavo reda, je Mussolini imenoval na posebno kočljivih mestih nove prefekte, predvsem v Turinu, Bologni, Cagliarih in Palermu.

Vse vojaške formacije političnih struk se razpuste.

Ustanovi se prostovoljna milica za narodno varnost, ki se organizira temeljem nastopnih načel: Milica služi Bogu in italijanski domovini ter je podrejena neposredno ministrskemu predsedniku; nabor se vrši prostovoljno iz pripadnikov fašistske milice v starosti od 17. do 50. leta; ustroj in poslovanje milice se določi s posebnim pravilnikom temeljem veljavnih zakonov; častnike imenuje ministrski predsednik; milica za narodno varnost služi brezplačno, samo v slučaju, kadar se uporabijo oddelki izven njihovega sedeža, jih vzdržuje država; v slučaju splošne mobilizacije preide milica v redno vojsko oziroma vojno mornarico.

Državna policija — kralj, stražniki — se spoji z orožništvom v enoten orožniški kor, ki bo štel približno 75.000 mož in približno 12.000 agentov za poizvedovanja. Policija na konjih se odpravi, samo v Rimu ostaneta dva orožniška oddelka na konjih.

S to združitvijo bo država prihranila 200 do 300 milijonov lir letno.

Vojska bo štelala po novi preosnovi v zimskih mesecih 160.000 mož, v ostalih osmih mesecih pa 300.000 mož, tako da bo vsak hip kos vsem morebitnim težjim nemirom.

Vse te načrte ministrskega predsednika je ministrski svet soglasno odobril.

Vojaški ukrepi proti Turkom.

London, 29. dec. (Izv.) Nekaj ladij angleške vojne mornarice, ki so došle iz Carigrada na dopust preko božičnih praznikov v Malto, je včeraj po prejemu nenadnega povelja zopet odplulo proti bližnjemu Vzhodu. Med temi ladjami se nahajajo naddreadnought »Malborough«, dve lahki križarki in brodogoj torpednih lovcev. Druge ladje stojijo pod polno paro, pripravljene za odhod.

London, 29. dec. (Izv.) Reuterjev urad poroča z Malte, da je povod za povelje angleškim ladjam, naj odplujejo v turške vode, pripisati neugodnemu poteku lausanske konference. Iz uradnih virov se ne doznava nič podrobnejšega.

Mažarske hujskarije proti Jugoslaviji.

Bratislava, 29. dec. (Izv.) Kakor poročajo sedmograški listi, so se v 15 mažarskih mestih vršila velika ljudska zborovanja, na katerih so Bethlenovi emisarji hujskali proti Jugoslaviji in Romuniji. Romunsko časopisje ugotavlja, da ogroža mažarska vladna politika mir v Sred. Evropi.

Harding o mednarodni gospodarski konferenci in razoroževanju.

London, 29. decembra. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Prva otičelna označba stališča predsednika Hardinga glede mednarodne gospodarske konference se je pravzaprav izvršila pri včerajšnjem govoru senatorja Lodgeja, ki je zahteval, naj se predsednik ne ovira pri poizkusih, ki jih podvzame v sedanjem trenutku. Državni urad za zunanje stvari je odklonil vsako pojasnilo, čuje pa se, da preds. Harding resno razmotriva vprašanje predložitve poročila senatu o svojih pogajanjih, v katerem bo tudi izrekel svoje obžalovanje radi vmešavanja kongresa, ki more ovirati njegov trud. Poroča se tudi, da je predsednik Harding pri raznih velevladstvih sondiral teren, ali bi bilo sklicanje gospodarske konference dobrodošlo. O vprašanju, ali se bo vršila ta konferenca v Ameriki in ali se jo bodo udeležile tudi Zedinjene države, ni dosedaj še ničesar znane.

Washington, 29. decembra. (Izv.) V pismu na senatorja Lodgeja izjavlja predsednik Harding, da se ne more izpolniti obljuba novih pogajanj glede razoroževanja, dokler se glavne velesile ne izrečejo pripravljene za nadaljnjo možnost sodelovanja. Senator Lodge je izjavil, da ne more natančneje označiti značaj pogajanj, ki jih je uvedel Harding.

Jamstvo za avstrijsko posojilo

Pariz, 29. decembra. (Izv.) Predsednik parlamentarnega odseka za zunanje zadeve Leygues se je v včerajšnji seji odseka izjavil v sporazumu z vlado za to, da se zakonski predlog glede jamstva za avstrijsko zunanje posojilo z ozirom na željo vlade reši nujnim potom radi ogroženega gospodarskega in finančnega položaja Avstrije.

Rim, 29. decembra. (Izv.) Ministrski svet je včeraj razpravljal o izjavi ministrskega predsednika glede razglasitve uradnega dekreta o jamstvu za avstrijsko zunanje posojilo.

Dr. Seipel v Gradcu.

Dne 28. t. m. je na povabilo štajerske krščansko-socialne stranke prišel v Gradec zvezni kancelar dr. Seipel, da poroča o političnem položaju avstrijske republike. Ta shod se je vršil v Stefanijski dvorani z ogromnimi množicami iz vseh krogov in strank. Dr. Seipel je naglasil, da so sedaj končani dnevi vročih bojov, sedaj pa nastopajo dnevi velikih žrtv za vse brez izjeme. Prihaja, da pridobi vse za to, da dobrovoljno doprinese vsak, kar terja od njega velika bodočnost domovine. Sanacijo državnega gospodarstva naj izpopolni sanacija zasebnega gospodarstva. Podreti se mora zid, ki so ga postavili propovedniki razrednega boja. V znamenju prave demokracije mora Avstrija priti do ljudskega občestva, ki bo obsegalo vse sloje in razrede prebivalstva. Zlasti je treba zaščititi in podpreti družino in njene hranitelje.

Tudi srednjemu stanu, nositelju kulture, ki je po svetovni katastrofi najbolj prizadet, bo vlada skušala pomagati. Dalje je dr. Seipel naglasil, da si je Avstrija s svojo akcijo za sanacijo znova pridobila zaupanje inozemstva. Da pa pride splošno gospodarstvo v Evropi zopet v red, treba, da padejo vse umetne ovire medsebojnega prometa in trgovine med državami.

Razdelitev avstro-ogrskih dolgov.

Pariz, 29. dec. (Izv.) »Temps« poroča, da je reparacijska komisija danes popoldne razpravljala o razdelitvi avstro-ogrskih dolgov med nasledstvene države. Komisija je sprejela načela, po katerih naj se izvrši razdelitev. Nekatere nasledstvene države so izrazile željo glede predložitve pridržkov z ozirom na posamezne točke. V ta namen je bil dovoljen rok do 31. decembra. Avstrijski in mažarski delegati se bodo zaslili začetkom januarja.

BRADBURY ODSTOPI?

Pariz, 29. dec. (Izv.) Listi poročajo, da je zanesljivega vira, da namerava angleški zastopnik v reparacijski komisiji Bradbury podati ostavko. Potrdila te vesti ni mogoče dobiti, vendar pa govore gotovi vzroki za to, da se Bradbury ne bo več vrnil v Pariz, kvečjemu, ako bi našel podporo pri min. predsedniku Bonar Lawu.

MEZDNI BOJI NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Praga, 29. dec. (Izv.) Českoslovaški sladkorni industriji grozi težak mezdni boj

ker hočejo podjetniki znižati delavstvu mezde za 45 odstotkov. Doslej so se plače sladkornega delavstva znižale že za 6—10 odstotkov.

PREPOVEDANI LISTI.

Bratislava, 29. dec. (Izv.) Mažarska vlada je odvzela poštni debit vsem vladnim listom, ki izhajajo v slovaškem ali v mažarskem jeziku.

BREZVERSTVO V PRAŠKIH ŠOLAH.

Praga, 29. dec. (Izv.) Brezverstvo med šolsko mladino ljudskih in meščanskih šol Velike Prage se je napram l. 1919 pomnožilo tako zelo, da je vsak šesti učenec v Pragi brez konfesije.

OMEJITEV ČESKE STEKLARSKÉ INDUSTRIJE.

Praga, 28. dec. (Izv.) Českoslovaška steklarska industrija, ki si je pridobila s svojimi izdelki prvo mesto na svetovnem trgu, bo morala svoje obrate znatno omejiti. Pri tozadevni anketi v trgovinskem ministrstvu se je ugotovilo, da je izmed 56 kadi, 220 peči in 18 specialnih strojev celotne industrije ustavilo obrat 48 kadi, 116 peči in 12 specialnih strojev.

NEMSKA MARKA.

Berlin, 29. decembra. (Izv.) V seji centralnega odbora je poročal predsednik ravnateljstva državne banke o njenem poslovanju od 7. novembra do 15. decembra in omenil, da je število nemških bankovcev doseglo v zadnjem času bilijon.

Seja mariborskega občinskega sveta.

Maribor, 29. decembra. Danes se je nadaljevala seja mariborskega občinskega sveta, ki je bila zopet precej živahna. Član kluba SLS dr. Jerovšek je ugotovil, da ne zna župan Grčar niti pravilno voditi občinskih sej in da ne zna pravilno postopati po pravilniku pri glasovanju, ker ni dal pri včerajšnjem glasovanju najprej na glasovanje izpreminjalnih predlogov, ampak je dal kar pavšalno na glasovanje poljubne predloge, kase mu je zdelo.

Živahna debata se je razvila radi finančnega odseka. V zadnji seji je namreč ugotovil klub SLS, da je mestni magistrat brez vednosti finančnega odseka in brez potrebe vpustil v proračun za l. 1923. nepotrebno vsoto 300.000 dinarjev za uradništvo. Pri seji finančnega odseka, ki se je vršila danes, pa se je ugotovilo, da finančni odsek pravzaprav ne obstoji več. Znani Kohlbesen je zgubil svoj mandat, drugi član socialističnega kluba Slanovec je odstopil, ravnotako tudi člani NSS, vsled česar sta prišla k seji samo dva člana odseka. Kljub temu je hotel igrati župan pri tej seji vlogo poročevalca. Klub SLS je predlagal radi tega, naj se vrne v velikem delu fiktivni proračun odseku, ki se naj preosnuje in ki ga naj potem prouči ter predloži plenumu v razpravo. Zastopnik demokratov trgovec Weixel je tu priškolil na pomoč socialnim demokratom ter predlagal, naj se včerajšnji sklep o vrnitvi proračuna odseku razveljavi, ker odsek ne obstoji. Večina obč. sveta je njegov predlog odklonila.

Zatem je župan poročal o svojih prejemkih v proračunu, ki znašajo 160.000 K. Zastopnika SLS dr. Jerovšek in dr. Leskovar sta na podlagi aktov dokazala, da je župan (oziroma njegovi uradniki) sam postavil to veliko vsoto v proračun brez vednosti finančnega odseka, občinskega odbora ali mestnega sveta. O tem se je razvila daljša debata, pri kateri je dr. Leskovar med splošno pozornostjo povdarjal, da ne more vzivati zaupanja županu, ki si hoče na lastno roko nakloniti tako veliko letno nagrado na račun davkoplačevalcev. Obč. svetnik Žebot je nato predlagal, da se mora župan pri razpravi o njegovi plači po pravilniku in dosedanjih običajih odstraniti od predsedstva, ki je mora prevzeti ali podžupan ali najstarejši odbornik. Tej zahtevi se je župan tudi vdal.

Občni zbor Slomškove zveze.

Nadaljne resolucije, sprejete na občnem zboru Slomškove zveze, se glase:

VII.

Uvajati v šole sokolske ali kakšne druge borbe, ki nosijo v javnosti politično obilježje, nikakor ne moremo odobravati, ker se temu upira najprimitivnejši razum. Obžalujemo, da se pri nas uvajajo v šole politične tendence po šolskih organih, kjer ni mesta zanje.

VIII.

Od države zahtevamo, da nas, kakor tudi vse aktivno in v pokojeno uradništvo, čimprej tako plačuje, da bomo mogli vse svoje moči posvečati poklicu, upokojeenci pa živeti stanu primerno. Izjavljamo pri tem, da

Dr. Jerovšek je v imenu kluba SLS nato v svojem govoru naglašal, da je ves občinski proračun površno delo in da nosi znake, da je bil njegov referent znani Kohlbesen, ki je po županovi protekciji pobiral neupravičene provizije v veliko škodo davkoplačevalcev. Vidi se, da je proračun fiktiven, in SLS kot zastopnica ljudstva ne more dovoliti, da bi se tak proračun sprejel kar kratkim potom, kakor zahtevajo socialisti. Te odgovornosti ne more prevzeti. Finančni odsek nima sedaj referenta niti podpredsednika. Po predlogu Bahun-Grčarjeve vlade bi morali Mariborčani plačati v letu 1923 na raznih novih davkih in doliadah nič manj kot 16 milijonov dinarjev za to ničvredno občinsko upravo. To veliko vsoto hoče socialistična garda na magistratu iztrgati nasilnim potom iz žepov davkoplačevalcev. Radi tega je predlagal v imenu kluba SLS, naj se razprava o proračunu ukine, da se konstituira finančni odsek, ki naj v gotovem roku ves proračun natanko prouči ter vse nepotrebne in previsoke izdatke črta, zlasti pa nepotrebne davke, ki bi obremenili predvsem srednje in male sloje, kakor n. pr. užitnina, davek na stanovanja in parcele, da se prične pri mestni občini že enkrat štediti. Finančni odsek naj potem poroča občinskemu svetu, ki naj o proračunu sklepa v mesecu januarju.

Za ta predlog so se sporazumeli vsi klubi. Nato je soc. dem. Bahun, načelnik soc. dem. kluba, napadel načelnika kluba SLS dr. Leskovarja radi očitkov na včerajšnji seji, češ da ima Bahun maslo na glavi in da naj bo tiho, in ker mu je dr. Leskovar očital, da je denuncijant, ker je kot kak »državotvoren element« denunciral svoje lastne tovariše policiji. Bahun je hotel na to reagirati, toda odborniki dr. Leskovar, dr. Jerovšek in Žebot so mu klicali: »Vaša denunciacija je dokazana!«, nakar je Bahun utihnil. Nato se je prešlo na volitve nove stanovanjske komisije za mesto Maribor. Socialni demokrati so izjavili, da se vzdrže volitev. Ostale stranke so se sporazumele v toliko, da je vsak klub imenoval po 1 člana v odbor, ki je določil 12-člansko komisijo. Po kratkem odmoru je referent te komisije Žebot poročal, da je bil za predsednika komisije izvoljen sodnik V r a b e l, za podpredsednika pa dr. P i p u š. Nato je župan zaključil sejo in voščil srečno novo leto.

vztrajamo na zahtevi: plačuj nas država! Ne ugovarjamo pa zahtevam po kulturni, šolski avtonomiji.

IX.

Z obžalovanjem protestiramo, da je bivša osrednja vlada na nedopusten način črtala šolskim voditeljem zakonite opravilne doklade, znižala draginjske doklade učiteljem za ženska ročna dela, vzela veroučiteljem plače in se sedaj pripravlja položaj, da se ukinejo meščansko- in ljudskošolskemu učiteljstvu draginjske doklade. Zahtevamo, da sedanja vlada vsa ta nesocialna dejanja čimprej popravi in obenem izenači dohodke poročenih učiteljev z neporočenimi ter da reši stanovanjsko bedo učiteljstva.

X.

Načrt uradniške pragmatike ne odgovarja demokratičnim zahtevam, ker jemlje državnim uslužbencem politično svobodo ter

s tem ponižuje njihov ugled. Zahtevamo tako pragmatiko, ki bo varovala državne nastave, lence pred strankarskimi nasilji, zagotavljala stanu odgovarjajočo materialni položaj in stalnost v službi. Ugovarjamo proti temu, da bi bilo uradništvo po sprejetju pragmatike postavljeno na razpoloženje, ker vidimo v tem le odprta vrata za mogoče koruptno nasilje slučajnega vladnega režima.

XI.

Obžalujemo dalje, da vlada pri nas ne podpira strokovnega šolstva, tako ne obrtnega in ne kmetijskega. Z zadovoljstvom pa konstatiramo, da kažejo celo navadne občine zmisel zanj.

XII.

Obžalujemo, da državna uprava ne dovoljuje šolskih prireditev davka prosto, ako se iste vršijo izven šolskega posloppja, ako tudi imajo take prireditve zgolj kulturne in karitativne namen in se ne morejo vršiti v šolskih prostorih radi pomanjkanja šolskih odrov.

XIII.

Državno upravo pozivljamo, da prispeva k gradbenim stroškom novih meščanskih in ljudskih šol z znatnimi podporami ter da preskrbuje občinam v to potrebni brezobrestni kredit.

XIV.

Šolski zakoni in odredbe naj se ne izdajajo samo v sporazumu z UJU, dokler nosi ta organizacija na sebi kulturnobojno obilježje. Ako pa čuti šolska oblast potrebo obratiti se na UJU v tem pogledu, tedaj naj se obrne tudi do naše organizacije, ker le na ta način si more ohraniti vero v nepristransko objektivnost, ki jo moramo imeti od vseh, ki izvršujejo po kraljevi in narodovi volji poverjene jim dolžnosti.

XV.

Pri stalnih oddajah učnih mest naj bi se vse šolske oblasti, tako tudi višji šolski svet, držale določb, kakor jih je izdal višji šolski svet dne 9. maja 1920, št. 5320 (Fink I. 53).

XVI.

Z resolucijami zagrebškega katoliškega kongresa z dne 5. in 6. julija 1922 soglašamo.

XVII.

Obžalujemo pa znane blejske resolucije skupščine UJU, ki so učiteljski ugled ponižale v javnosti in napravile dotlej, dokler se ne prekličejo, nepremostljiv prepad med nami in UJU in s tem onemogočile vsako delo za enotno stanovsko organizacijo. Končno izjavljamo svoje zadovoljstvo, ker je vsa slovenska javnost z velikim številom nam nasprotnega učiteljstva ogorčeno obsodila tolikšno netovarstvo.

Med samostojnimi predlogi so bili sprejeti:

1. Naročnina in članarina se je zvišala na 50 Din.

2. Novemu odboru se naroči, da izposluje pri ministrstvu prosvete razveljavljanje inkvizitorskega sklepa višjega šolskega sveta, recte Jelenčeve teroristične skupine, o izobčenju »Slovenskega učitelja« iz učiteljskih knjižnic.

3. V zadevi volitev v višji šolski svet se sklene, da pojdejo člani Slomškove zveze z eventualno opozicijo, če se pojavi, ako ne, postavi Slomškova zveza svojo kandidatno listo.

4. Razpravljalo se je tudi o možnosti stanovskega zastopnika v bodočem parlamentu. Zadevno vprašanje odstopi občni zbor osrednjemu odboru v rešitev.

5. Odboru se je naročilo, da naj poizve na merodajnem mestu, če je v skladu z obstoječimi predpisi in zakoni noš agitačnih znakov v izvrševanju učiteljske službe.

6. Podružnice Slomškove zveze naj se pozovejo, da čim večkrat prireajo z ljudstvom združena zborovanja poučne, vzgojne in zabavne vsebine.

7. Občni zbor je končno po burni debati izvolil razsodišče petih članov, kojega naloga je, da preišče zadržanje onih članov Slomškove zveze, ki zavzemajo po njeni službi višja mesta pa se o njih govori, da so uđiniani UJU-režimu.

8. Izvoljen je bil stari odbor.

Politične vesti.

+ Pobožne želje vseh centralistov. Po belgrajski »Tribuni«, ki je o slovenskih razmerah najslabše, o velesrbskih pa najbolj informirana, posnema »Jutro«, da bo SLS nastopila pri volitvah razcepljena in bo »eno listo nosil dr. Korošec, posebno listo pa dr. Gosar«. Zelo slab spomin imajo pri »Jutru«, da so tako hitro pozabili komunike načelstva SLS v seji 21. dec., ki povdarja: »V obširni in izčrpni debati se je pokazala popolna soglasnost v vseh vprašanih programatičnega in taktičnega značaja.« Sicer pa SLS ne bo postavila dveh list, ampak kar tri, na Štajerskem, Kranjskem in v Ljubljani. Kdo bo pa liste »nosil«, bo pa povedala velesrbska »Tribuna«.

+ Izkoriščanje položaja. »Kadarkoli in kjerkoli so bili v koaliciji klerikaleci, so povsod in vedno gledali le na to, da so položaj neumnilično izkoriščali«, piše »Jutro«. — Odkrito povedano: Mi takega teleta še nismo videli, ki bi šel v koalicijo za-

radi koristi drugih. Demokratje so šli v koalicio z radikali, da bi uveljavili svoje zahteve, samost. so šli z demokrati, da pomagajo sebi, trgovci sklence kompanijo, da povečajo svoje dohodke, samo klerikalci naj bi bili taki bedaki, da bi služili drugim za »prukco! Zakaj pa demokratje niso imenovali za časa svoje koalicije z radikali v Ljubljani samo radi kalcev na najvišji uradniški mesta?

— **Protičevci v Vojvodini.** Protičeva pristaša Mita Klicin in dr. Kosta Hadžija sta izjavila, da se popolnoma strinjata z izključnimi člani radikalne stranke v Vel. Bečkerek in s pisavo »Banatskega Glasnika«. Na svoji zadnji seji so Protičevci sklenili, da bodo postavili tudi za novosadsko okrožje svojo listo. Nosilec liste bo dr. Adamović, bivši veliki župan, kandidata pa sta Mita Klicin in dr. Kosta Hadžija.

— **Razkol v demokratiški stranki.** Listi iz Zagreba vedo povedati, da so imeli demokratiški desničarji predvčeršnjim zvečer sejo, kateri so prisostvovali tudi Lukinić, Kumanudi in Pribičević. Ugotovili so, da se je položaj demokratov zaradi neuspešnih pogajanj z levicariji znatno poslabšal. Vsled tega je verjetno, da bo vsaka skupina postavila svoje lastne kandidatne liste v vseh volivnih okrožjih. Posebno samostalci upajo, da bodo v Srbiji mnogo lažje nastopali proti radikalcem kot samostojna skupina, kakor pa pod skupno demokratiško firmo.

— **Vlada bo padla.** »Ako ne že prej, potem mora ta vlada pasti gotovo 19. marca« — tako modruje zagrebško demokratiško glasilo »Riječ«. — Ker ni upanja, da bi radikali dobili pri bodočih volitvah absolutno večino, se bo to »prerokovanje« skoraj gotovo tudi izpolnilo. — Posebnega proroškega daru in politične dalekovidnosti tako prerokovanja pač ne zahtevajo.

— **Demokratje se zavedajo.** Zavedajo

se (po »Jutru«) svojih dolžnosti napram narodu in državi. Škoda, da so pozabili temu stavku še dodati besede »in napram sebi«.

— **Volivni izgledi za Pribičevića.** Kakor pravi »Srbija«, so se Pribičeviću izneverili vsi srbijanski demokrati. Ostaja mu edino še Lika. Tam so pa radikali postali tako močni, da je Pribičevićeva zmaga izključena.

— **Poklon Pašića Pribičeviću.** Zagrebški listi poročajo, da je Pašić poklonil Pribičeviću svojo sliko z lastnoročnim podpisom. Sliko je izdelal slikar Pera Dobrović. Ker imajo vse članske izkaznice radikalne stranke Pašićevo sliko, smatrajo ta poklon kot akt, s katerim je Pašić sprejel Pribičevića v radikalno stranko. Kakor javlja »Slobodna Tribuna«, je bilo zadnje dni v Belgradu razdeljenih nad 5000 članskih legitimacij za radikalno stranko s Pašićevo sliko.

— **Proglas delavske stranke zaplenjen.** Delavska stranka Jugoslavije je objavila svoj volivni proglas, ki so ga podpisali bivši komunistični poslanci Kacerović in Todorović. Proglas je bil zaplenjen.

— **Zakletev.** Urednik »Banatskega Glasnika« g. Jevtić se je po poročilu mitroviške »Srbije« zaklel sledeče: »Vse svoje sile bom zastavil za to, da zmaga pri prihodnjih volitvah samo pošteno sinovi našega naroda. Ako ta cilj ne bo dosežen, izjavljam pod častno besedo, da nikdar več ne bom časnikaril.«

— **Italijanski parlament.** V zadnjem italijanskem ministrskem svetu je Mussolini naznanil, da skliče parlament prve dni februarja, najbrže 6. februarja 1923. V prvi vrsti predloži parlamentu v rešitev santomargheritske dogovore, ki jih namerava izvesti tudi zato — je rekel Mussolini — »ker ima Italija od njih vso škodo, ki jo prizadevajo nedokončane stvari, koristi pa nobene.«

Dnevne novice.

— **Točno!** »Slov. Narod«, glasilo dr. Ivana Sušteršiča, objavlja intervju svojega belgrajskega poročevalca (ki ni daleč od dr. Lenarda) z dr. Š., ki je dejal med drugim: Ako stopim v volivno borbo, nastopim na temelju svojega lastnega programa. Ta program je načrtan v moji brošuri, ki sem jo bil pred kratkim objavil. Ta program jasno veli, da med menoj in klerikalno stranko ne obstojajo in ne morejo obstojati nobene vezi. To je definitivno. Če morem prispevati h konsolidaciji države, evo me! Če morem koristiti svojem narodu, sem v to pripravljen in se mu stavim na razpolago. — Ne beležimo tega poročila kot kako posebno važno novico, ker smo to brali že v »Kmetijskem listu« in si važnost pripisuje samo dr. Š. sam, ampak jo beležimo kot zvesti kronisti in ker do zadnje pičice potrjuje vse, kar smo dosedaj poročali o dr. Š. Če še omenimo, da se je dr. Š. zelo laskavo izrazil o »svobodni jugoslovanski prestolici«, da je ministrski predsednik napravil nanj »fascinirajoč vtis« in da je obiskal dr. Županiča in demokrata Timotijevića, smo menda zadostili radovednežem. Druge nesreče ni bilo.

— **Nov bavbar.** Liberalni modrijani so dosedaj preganjali klerikalnega zmaja. Od včeraj so pa začeli preganjati novo zver, »klerikalni strah«. Da bodo to zver lažje spoznali, jim podajemo tu njen točen opis: Klerikalni strah je sredi votel, okoli ga pa nič ni. Popoldne spi, dopoldne in zvečer pa hodi dremat v uredništvo »Jutra« in »Slovenskega Naroda«.

— **Št. Janž na Dolenjskem.** Naš samostojni župan mora biti vsepovsod mož svoje vrste. Tako tudi pri sestavi volivnih imenikov. Medtem ko so volivni imeniki po vsi državi bili sestavljeni že pred četrletja, ga v št. Janžu še do danes nimamo. Vsaj tako je izjavil župan zastopnikoma SLS, ki sta ga šla prositi, naj jima volivni imenik pokaže. Župan je dejal, da volivnega imenika še nima, ker bo sestavljen šele v nedeljo, dne 31. decembra. Radovedni smo, kaj pravi na to okrajno sodišče, ki ima nalogo, skrbeti, da župani točno vrše volivne priprave. To je škandal prve vrste. Reklamacijsko postopanje je vsled božičnih praznikov že itak reducirano samo na par dni in sedaj izjavlja župan svojim političnim nasprotnikom, da bo volivni imenik sestavljen komaj 5 dni pred zaključkom reklamacijskega postopanja. Prosimo pristojno sodišče, da šentjanskega župana pouči, kaj je njegova dolžnost.

— **Minister brez ministrstva.** V zagrebškem »Jutarnjem listu« beremo pod omenjenim naslovom sledečo notico: V Belgradu govore, da se nahaja v nekem ministrstvu sledeča objava: G. Županić, minister brez portfelja, obvešča, da sprejema posete, ker nima svojega ministrstva, cel dan v kavarni »Moskva«, zvečer do 11. ure v »Music-hallu«, po 11. uri pa zopet v kavarni »Moskva«.

— **Pri klerikalnem studeneu črpa svojo modrost g. Wendel.** To očita g. Wendlu »Jutro« — ker g. Wendel ne mara piti iz demokratiške mlake.

— **Kaj so »narodni in državni interesi«?** Kdor tega ne ve, naj se oglasi v ured-

ništvu »Jutra«. Mi tega ne vemo in tudi nihče drugi na svetu ne. Samo »tame« vedo to...

— **Nov list.** Demokratiška stranka v Novem Sadu začne izdajati s 1. januarjem nov list »Narodna Sloboda«. Urednik bo bivši poslanec Slavko Sečurov.

— **Kupujte noveletne razglednice Slov. Straže.** Razglednica stane 2 K. V Ljubljani se prodajajo v prodajalni KTD (Ničman), v Novi založbi, v trafiki g. Modic in v prodajalni g. Vehovec na Kongresnem trgu. Na debelo pa se naročajo v pisarni Slovenske Straže, Ljudski dom, II. nadstropje.

— **Tržlj.** V nedeljo 31. decembra bo v Našem Domu Silvestrov večer za vse člane društva sv. Jožefa ob osmih zvečer. Vabljeni so vsi člani in po članih vpeljeni prijatelji društva. Brez vstopnine. Na sporedu bo petje, burka »Vse naše«, kuplet, razprodaja dobrot, ob polnoči prizor: »Stara in Novo leto« itd. Za gorka in mrzla jedila ter pijačo bo preskrbljeno. Dvorana bo zakurjena. Vabimo vse člane in prijatelje društva k obilni udeležbi. Konec bo ob pol 1. uri. — ODBOR.

— **Z Viča.** Po zaslugi našega župana gospoda Ivana Galeta je bila priredila tukajšnja šola dne 23. t. m. prav lepo božičnico. Obdarovanih je bilo nad 100 najrevnejših otrok z obleko in čevlji. 20.000 K je dala občina v ta namen, ostalo pa plemenita srca. Za tako umevanje dejanske krščanske ljubezni in socialnega čuta moram izreči vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k tako lepo uspeši božičnici, najlepšo zahvalo. — Iv. Štrukelj, nadučitelj.

— **Prostovoljno gasilsko društvo v Mostah** vabi vse prijatelje gasilstva na Silvestrov večer, katerega priredi dne 31. decembra v salonu g. Novaka (pod Lipo) v Mostah. Začetek ob 16. uri. — ODBOR.

— **Samoumor bančnega ravnatelja.** V Pragi se je včeraj dopoldne ustrelil ravnatelj Eskompine banke Robert Blum.

— **Znano je,** da se čaj odpošilja, da se ne navleče vlage tujega duha in kar je glavno, da ne izgubi arome, iz svoje domovine v trdnih zabojih, ter v svinčnem staniolu. Ker izgubi čaj, če se ga pusti le nekaj časa odprtega, svoje glavne in najboljše lastnosti, zato vam odločno odsvetujemo kupovati odprti čaj. Posegajte samo po čajnih mešanica v zavrtkih, ker se takoj po prispetju iz originalnih zabojev spravijo v hermetično zaprte zavrtke, kar izključuje vsako zmanjšanje kvalitete čaja. Priporočamo edino le čajne mešanice znamka »Budha« ki se dobe v vsaki trgovini. 5600

— **Čevlje kupujte od domačih tovarn** trdke Peter Kozina & Co. z znamko »Peko« ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20. 5322

Štajerske novice.

— **š Celje.** Shoda SLS dne 28. t. m. se je udeležilo toliko ljudi, da je bila dvorana pri Belem volu nabito polna. Ob burnem odobravanju je poročal dr. Korosček, kateremu so pritjevali tudi navzoči pristaši drugih strank. — Včeraj se je zaključil socialni tečaj za fante in može z občinim zborom S. K. S. Z. za Štajersko. Tečaj je bil prav dobro obiskan. Na občinem zboru S. K. S. Z. je imel dr. Hohnjec sijajen govor, katerega priobčimo jutri.

— **š Dr. Verstovšek nevarno obolel.** Mariborski občinski svetnik prof. dr. Verstovšek je nevarno obolel.

— **š Obupen klic dr. Kukovec.** Mar., 29. dec. Današnji »Tabor«, glasilo dr. Kukovec, objavlja na uvodnem mestu članek, v katerem roti očividno dr. Kukovec samostojno kmetijsko stranko, naj vendar sklepe kompromis z JDS. — V dolgovoznem članku pravi, da je pokazal shod na Polensaku, da bi se sklepil o naprednem kmetiskem bloku storili na vseh kmetijskih shodih in da bi se naprednjaki vseh strank, ako bi se med njimi izvršil plebiscit, ne izrekli za SKS, ampak za združitev obeh strank, JDS in SKS. Iz tega se vidi, da teče demokratom voda v grlo in da bi radi prišli na Štajerskem skupno s SKS vsaj do enega mandata.

— **š Umrla je v št. Ilju gdč. Terezija Kelemina,** stara 63 let. Pokojnica je bila sestra in gospodinja pok. župnika Kelemina. N. v m. p.

— **š Skrlatica v Celju.** Po celjskem mestu zelo razsaja škrlatica. Oblasti so izdale potrebne odredbe, da se bolezen zatre.

Gospodarstvo.

— **g Žitni trg.** Na novosadski produktni borzi notirajo žito sledeče cene: pšenica 17—17,30 krou, kornuza (stara) 12,20—12,30 K, pšenica št. 0 24 K, pšenica št. 6 19,50 K, beli rižol 15 K.

— **g Državna hipotekarna banka** hoče najeti dolgarsko posojilo. Uprava državne Hipotekarne banke se pogaja z neko ameriško finančno skupino v svrhu najetja 10 milijonskega dolgarskega posojila. Pogajanja potekajo povoljno in je upati, da se posojilo v najkrajšem času sklene.

— **g Podražitev olja v Dalmaciji.** V Dalmaciji vlada po olju silno povpraševanje. V

začetku letošnje kampanje se je pričelo prodajati olje po 40—44 K kg, v zadnjih osmih dneh pa je cena narasla do 50 K, da celo do 58 K. — Sodi se, da bodo cene še narasle, ker zahtevajo producenti predvojno ceno, t. j. za 1 kg olja 4 kg pšenice, to je za kg olja krog 68—70 K.

— **g Valutna konferenca v Londonu.** V februarju ali mahu se bo vršila v Londonu pod predsedstvom Angleške banke valutna konferenca, na kateri bodo zastopani vsi važnejši evropski denarni zavodi.

— **g Stanje papirnatega denarja v Franciji.** Dne 23. t. m. je bilo v prometu v Franciji za 36.049.515.000 francoskih frankov papirnatega denarja.

— **g Carluskij aggio v Nemčiji.** Od 17. t. m. do 2. januarja 1923 znaša zlat carluskij aggio v Nemčiji 186.900 odstotkov.

— **g Deficit Nemčije.** Za l. 1923 je proračunan deficit Nemčije z 1027 milijardami 700 milijonov mark.

— **g Velik primanjkljaj italijanskih železnic.** V finančnem letu 1921-22 so imele italijanske železnice 3.035.612,285 lir dohodkov in 4.293.558.594 lir izdatkov; primanjkljaj znaša torej 1.257.946.309 lir.

— **g Izvoz in uvoz v Češkoslovaški.** Češka trgovinska bilanca v prvem polletju 1922 je aktivna za 3 milijarde Kč. Tu navajamo izvoz oziroma uvoz le najvažnejšega blaga. Sladkor: uvoz 4 milijone, izvoz nekaj čez 940 milijonov Kč (942.324.720 Kč). Drva, premog, šota: uvoz čez 215 milijonov, izvoz 1411 milijonov Kč. Bombažovo blago: izvoz presega uvoz za 62 milijonov Kč. Lan, preja in njiju izdelki: aktivna 31 milijonov Kč. Volna in volneni izdelki: + 476 mil. Kč. Konfekcija: čez 239 mil. večji izvoz kakor uvoz. Papir: + 215 mil. Kč. Kože in usnje: čez 154 mil. aktiv. Leseni izdelki: čez 76 mil. aktiv. Steklo: + 1496 mil. (uvoz čez 17 mil., izvoz 1514 mil. Kč). Glinasto blago: aktivna čez 207 mil. Kč. Železo in železni izdelki: več kakor 193 mil. aktiv. Druge kovne, dragulji: + 123 mil. Kč (8 mil. uvoz, 133 mil. izvoz). Pasivnost se kaže največ v naslednjem blagu: kolonialno blago (kava, čaj): 140 mil. Kč. Tobak: — 224 mil. (svila: — 64 mil. Kč. Žito, riž, moka: — 402 mil. (uvoz 716 mil., izvoz 314 mil.). Klavna živila: — 141 mil. Rudninsko olje: — 110 mil. Barve, kemikalije, zdravila: — 133 mil. (181 mil. uvoz, 47 milijonov izvoz).

BORZA.

Zagreb, 29. dec. (Izv.) Devize: Pešta 3,92 — 3,95, Berlin 1,25—1,28, Italija 4,69—4,72, London 4,31—4,35, New York 90—90,50, Pariz 6,79—6,825, Praga 2,95—2,97, Dunaj 0,1330—0,135, Curih, 17,75—17,80. — Valute: lira 4,64—4,67, dolar 90,50, Kč 2,90—2,92.

Curih, 29. dec. (Izv.) Pešta 0,2175, Berlin 0,0725, Italija 26,70, London 24,52, New York 528,50, Pariz 38,55, Praga 16,55, Dunaj 0,0075, Bukarešt 3,10, Sofija 3,70, Zagreb 1,40, Varšava 0,03, Holandsko 209,75. Valuta: nem.-av. krone 0,0076.

Dunaj, 29. dec. (Izv.) Pešta 27,55, Berlin 9,35, Italija 3526, London 325,600, New York 70,175, Pariz 5074, Praga 2137, Brusel 46,44, Curih 13,285, Sofija 474,50, Belgrad 699, Zagreb 174,75, Varšava 3,65, Amsterdam 27,860.

Ljubljanske novice.

— **lj Vse posle krajevne državne zaščite** dece za mesto Ljubljano je prevzel mestni magistrat v Ljubljani, kjer se je ustanovila istočasno pri socialnem referatu mestna zaščita dece. Stranke se naj v teh zadevah obračajo na socialni referat mestnega magistrata.

— **lj Smrtna kosa.** Umrl je predsinočnjem v najlepši moški dobi adjunkt državne žel. g. Adolf Kogovšek, star 34 let. Pobralla ga je pljučnica in ga iztrgala iz srede njegove družine: zapustil je ženo in dva nepreskrbljena otročiča. Pogreb se vrši danes, 30. decembra, ob dveh popoldne iz hiše žalosti v Kolodvorski ulici 149.

— **lj Darujte za mestne reveže mesto noveletnih voščil.** Mestni magistrat se obrača do mestnega prebivalstva — zlasti premožnejših slojev — s prošnjo, da darujejo mesto noveletnih voščil za mestne reveže primerne vsote. Boda mestnih revežev je velika. Vsak dar — bodisi v blagu ali v denarju — je dobrodošel. Darove sprejema socialni referat mestnega magistrata.

— **lj Silvestrov večer** priredi kot običajno vsako leto tudi letos pevsko družstvo »Ljubljanski Zvon« v zgornjih prostorih Narodnega doma. Na sporedu so orkestralne in pevske točke, manjkalo pa tudi ne bo zabave in smeha. Čisti dobiček prireditve je namenjen fondu za izdajo novih skladb. Prijatelji peja dobrodošli!

— **lj Mestna blagajnica** bo dne 2. in 4. januarja 1923 zaradi zbiranja ljubljanskih srečk za promet s strankami zaprta.

— **lj Praktičen uradnik.** V ljubljanskem gledališču je nastavljen po svojem sekvestrovanju v Kazini in šulcerski šoli v Šiški dobro znani g. Joško Bitenc. Ta gospod je zelo komoden in praktičen. V urad prihaja povprečno namesto ob pol 8. uri šele ob 9. uri, odhaja pa namesto ob 2. že ob 1. uri. Ker v teh skrajnih uradnih urah ne more izvršiti vsega dela, prihaja kot vester uradnik tudi popoldne v pisarno. Seveda si te ure zaračuni po 30 K, večerne pa po 50 K, kljub temu da prejema za večerno službo še posebej 1200 K mesečno. G. Bitenc naj si postavijo državni uslužbenci za vzgled, pa jim ne bo treba trpeti po-manjkanja.

Reklamacijsko postopanje.

Kdo rešuje reklamacije?

Iz kočevskega okraja smo dobili pritožbo, da okrajno glavarstvo še ni izdalo naročila za sestavo občinskih komisij, ki naj rešujejo zahteve po popravni volivnih imenikov. Ta pritožba je neutemeljena, kajti zakon o volivnih imenikih pravi doslovno v členu 20:

Posle, ki se nanašajo na odločanje o popravku volivnih imenikov v krajinah izven Srbije in Črnogore, v katerih so občine organizirane ter imajo občinske odbore, opravlja občinski predstojnik ali njegov namestnik skupno z dvema občinskima odbornikoma, ki ju izvoli občinski odbor.

Kjer torej občine še niso sestavile predmetnih komisij, zadene krivda župana in občinski odbor. Občinski odbori naj torej nemudoma store svojo dolžnost in v prvi seji določijo dva odbornika, ki bosta skupno z županom reševala reklamacije.

V kateri občini morajo biti vpisani v volivni imenik oni javni nameščenci, ki stanujejo drugod kakor pa so uslužbeni? Zakon o volivnih imenikih člen 1., odstavek 3., pravi: »Uradniki in vobče vsi javni uslužbenci se vpisujejo v volivne imenike one občine, v katerih stalno živijo, brez ozira na to, kje prejemajo plačo in ali je njih službovanje zvezano s potovanjem.«

Po tem določilo mora biti uradnik vpisan v volivni imenik one občine, v kateri stanuje, brez ozira na to, ali stanuje tam že 6 mesecev ali ne.

Poročila nam prihajajo, da se tozadevno gode javnim nameščencem krivice. Vzemimo primer: Državni uradnik, ki službuje v Ljubljani in stanuje v Kranju, ni vpisan niti v enem niti v drugem volivnem imeniku. Hotel se je vrekamirati, pa so ga odklonili v obeh krajih: v Ljubljani z motivacijo, da stanuje v Kranju, v Kranju pa, da ne stanuje v občini še 6 mesecev, izjemno določilo glede 6mesečnega bivanja pa da zanj ne velja, ker ni v Kranju v službi.

Stališče zadnje občine je brez dvoma zmotno, kajti na ta način pride javni nameščenec ob volivno pravico vsled — stanovanjske mizerije v Ljubljani.

Javni nameščenci, ne dajte si oropati volivne pravice in takoj vložite reklamacijo! Če bi vas pa občina ne hotela vpisati, se t a k o j pritožite na deželno ozir. okrožno sodišče, ki rešuje reklamacije v drugi instanci.

Ali me župan obvesti, kako je rešena reklamacija?

Ne! Tekom petih dni potem, ko sem vložil reklamacijo, moram iti sam k županu po rešitev in, če mi rešitve ne izroči, podam svojo izjavo, zahtevam uradne priloge svoje prošnje nazaj in se takoj najkasneje tekom treh dni pritožim na deželno, oziroma okrožno sodišče.

Volivci! Še teden dni imamo časa, da si zagotovimo volivno pravico.

Zaupniki! Storite svojo dolžnost!

Tajništvo SLS.

Ij Strokovno in podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor dne 6. januarja 1923 ob pol drugi uri popoldne. Florjanska ulica 36. Vsi člani vabjeni! — ODBOR.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Ivana Viršek, žena tovarniškega delavca, 41 let. — Danilo Flakar, sin železniškega delavca, 4 mesece. — Marija Hraštar, tobačna delavka v p. hiralca, 40 let. — Ferdinand Maček, steklar, 39 let. — Radko Rainer, uradnikov sin, 5 let. — Rozalija Kančnik, bivša kuharica, hiralca, 72 let. — Franc Kranjc, hiralca, 30 let. — Franja Ferline, gostilničarjeva vdova, 81 let. — Gregor Stieh, železniški poduradnik v p. 70 let. — Sándor Koltai, dninar, 37 let. — Božidar Kočmur, ravnatelj sin, pol leta. — Ivan Viktor Snoj, trgovčev sin, 1 mesec. — Stanko Vrhovec, posestnikov sin, 1 mesec. — Stanko Sorn, sin sobnega slikarja, 6 in pol let. — Ivan Snoj, sedlarski vajenec, 18 let. —

Prosveta.

pr «Glasbena Matica» je ob svoji petdesetletnici nastopila tudi s svojimi gojenci, ki so peli in igrali na gosli in klavir. V splošnem smo opazili že od lanske produkcije v marsičem napredek; med pevkami je morda največ napredka pokazala Olga Korenjak, katere visoka lega mnogo obeta, zlasti če ima ton čas izveneti, s srednjo lego bo imela še oprava; ko bo vsa resonanca v vseh legah skup, bo. G a j Slava ima v višini splošno dobro urejeno resonanco, ta ali oni ton ji celo blesteče zazveni; srednja lega je pa še preveč plehka, Saks Slavka ima glas v vseh legah morda še najbolj izenačen, viši-

no dokaj polno, skoroda zvonko, v srednji legi je pa resonanca vendar le še malo utajena, morda napravi vtiš tesnobe nekoliko temna ozka vokalizacija. Poizkusa tudi vsaj rahlo pesem samostojno pojmovati. Nastop vseh treh je pokazal, da je kola dobra; če vztrajajo in se do konca izvežbajo — do resnične dovršenosti je še dolga pot — upravičeno lahko pričakujemo, da bodo izpolnile občno vrzel v vrsti slovenskih reproduktivnih kulturnih delavcev. — Na gosli so igrali: Pfeifer Leon — za svojo stopnjo dovolj spreten seveda brez vsakršnega osebnega priznaka; Jermol, ki se je zdelo, da želi vsaj semtertje v kakem tonu pokazati poizkus osebnega mišljenja, pa Rupelj, ki ima izrazit ritmičen čut; če je še kaj drugega v njem, se utegne še razviti. Igravci na klavir so dokazali morda med vsemi največjo dovršenost, Ravnik z veliko energijo in izrazitim glasbenim, skoro poetičnim čutom. — Kako so se podili oblaki v Bortkiewiczovi «Nevitii», se užigali bliski, pritkoval dež in zamolklo mrmral oddaljeni grom. Po točnik Nilka nima sicer toliko moči, čut pa se zdi živ, ton mehak. Nad Jadvigo Poženel se nam je zdela razlita neka voljnost in mehkoča, pa tudi moči prav nič ne pogrša. Naš konservatorij toraj obeta. Skoda, da gmočne skrbi neprestano ogrožajo njegov razvoj in celo obstoj. K.

Opomba. V večerajšnjem poročilu nam je tiskarski škrat iz Mokranjčeve rukoveti naredil Mokranjčev rukovet, pisali smo, da

svatje odvrše, škrat je bral, da dovrše; pisali smo: udarja, on je bral: vdarja; o ge. Lovčevići smo rekli: da komaj čakamo njenih visokih tonov, škrat je menil, da jih komaj čutimo.

pr II. skupščina Zveze slovenskih pevskih zborov se vrši v nedeljo, dne 7. januarja 1923 ob desetih popoldne v pevski dvorani Glasbene Matice. Vabimo vse včlanjene zore, da pošljejo na skupščino svoje delegate. Popoldne ob štirih se vrši v veliki dvorani Uniona velik pevski koncert, na katerem sodelujejo ljubljanski, pa tudi zunanji zbori.

Cerkveni vestnik.

c Križevniška moška in mladeniška Marijina družba ima svoj redni mesečni shod v ponedeljek, Novega leta dan zvečer ob 6. uri v svoji družbeni cerkvi. Udeležba vsem članom dolžnost.

c V Mošnjah je 3. januarja 1923 proti 12. uri sestanek za polovico duhovnikov radovljiške dekanije.

Dijaški vestnik.

d Ljubljanska podružnica SDZ ima danes ob šestih zvečer v Jugoslovanski tiskarni (III. nadst.) svoj počitniški sestanek. Na dnevnem redu so tudi volitve. Akademiki in srednješolci pridite polnoštevilno. — Predsednik.

dPodružnica SDZ za ribniški okraj vabi

vse njene člane in članice na izredni občni zbor, ki se vrši dne 31. decembra ob 3. uri popoldne v dvorani Katol. izobraževalnega društva v Ribnici, s sledečim sporedom: 1. Izvolitev revizorja. 2. Slučajnosti.

Turistika in sport.

Planinski koledar za leto 1923 je izšel že v ponatihu ter se dobi v Ljubljani pri Osrednjem odboru SPD, Kralja Petra trg in pri TK. «Skala», hotel Tivoli. Zunanji naročniki naj se obrnejo direktno na založnika Brunon Rotter v Mariboru, Krekova 5, ter je tudi ponatis že skoraj razprodan.

SK «Jadrane» v Ljubljani. Redni občni zbor se vrši dne 31. decembra ob 9. uri popoldne v gostilni pri Lozarju na Sv. Jakoba trgu z običajnim dnevnim redom in predlogi za izpremembo pravil. V slučaju, da občni zbor ni sklepčen, se vrši pol ure kasneje z istim dnevnim redom in ob vsaki udeležbi članov. — TAJNIK.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v °C	Psichrom. diferenca v °C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
28. 12. 21 h	734.4	5.5	0.7	dež	
29. 12. 7 h	734.4	4.3	0.6	obl. z.	9
29. 12. 14 h	731.3	7	0.7	d. jas. z.	

BERSON

GUMIJEVE PETE in PODPLATI

ohranijo Vam obutev trpežno in elegantno

Dobe se v vseh boljših trgovinah z usnjem ter na debelo pri **BERSON-KAUČUK d. d., ZAGREB, WILSON TRG 7.**

Sprejemem takoj na hrano več gospodov ali gospodičen

Hrana in cena po lastni želji od 35—55 kron dnevno. Poljanski nasip 45, vrata 2.

Sprejemem službo

za vse gospodinske dela pri star. gospodu ali gospodični ali pri mali pošteni družini. Naslov pri upravi pod št. 5655.

Blagajničarko

izurjeno, sprejemem za večje podjetje. — Pisarne ponudbe pod «BLAGAJNICARKA 5657» na upravo lista.

SPRETNOSTI, ki je vajena gostilne in sna nekoliko kuhati in šivati, dobi takoj mesto

kot gospodinja

na majhno gostilno. — Naslov v upravi «Slovenca» pod številko 5658.

Iščem gospodično

k dvema otrokoma (2 in 3 let.). — Ponudbe pod «Vzgojiteljica 5641» na upravo lista.

Večje lesno podjetje v bližini Ljubljane za Dolenjskem sprejme takoj zanesljivega, poštenega, samostojnega prejemalca lesa

ki bo obenem tudi nadzoroval delavce. Plača po dogovoru. Ponudbe je staviti do 15. januarja 1923 pod šifro «Zanesljiv 5633» na upravnštvo «Slovenca».

Meblovana

ali nemebluvana soba

v mestu, s STROGO separatnim vhodom se išče. Cena posravnika stvar. Posredovalci določijo nagrado. Ponudbe poštni predal 112, Ljubljana. 5634

Samostojni krojači,

trezni in zanesljivi, dobro izvežbani (tudi z dežele), dobijo za stalno proti kavici razno konfekcijsko delo na dom. — Vprašati je v Ljubljani, Emonska cesta št. 8, I. nadst., v pisarni.

Pošteno žensko

ki je vajena pospravljanja pisarniških sob, takoj sprejememo. Več povedo v Hranilnici kmečkih občin Dunajska 38

Pošteno, snažno, dobro **KUHARICO** sprejemem takoj. Plača dobra. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 5603.

Iščem POSTREŽNICO

pridno. — Zglasiti se je treba na Bregu št. 18, III. nadst., desno. 5618

DEKLE

Snažno, pošteno vzgojeno sprejemem za pospravljanje sob in k otrokom. — Naslov v upravnštvo «Slovenca» pod «DEKLE 5604».

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug Ljubljana, Bohoričeva ulica 20. se priporoča za vsa v to stroko spada, oča dela.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15 priporoča svoje zalogo dežnikov in solnčnikov in sprejemalnih palic. Popravila točno in solidno!

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje itd. priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné Ljubljana, Mestni trg 10

VSAKOVRSNI VOZOV

«ZDRUŽENI OBRATNIKI» stalno v zalogi pri MARTIN MALI, sedlarju in ličarju avtomobilov v Domžalah. — Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu v Ljubljani na Ambroževem trgu (St. Peterski most). — Sprejemajo se vozovi v popravilo in v zameno. 5233

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremljeh za rodbinsko in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v voženju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, gumbi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

PERILO

za dame, gospode in otroke po nižanih cenah pri **A. SINKOVIC nasl. K. SOSS LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.**

Divjačino

JELENE, SRNE, ZAJCE, JEREVICE, FAZANE, DIVJE KOZE, KLJUNAČE ITD.

kupuje vsako množino in plača po najboljših cenah

E. VAJDA

ČAKOVEC: MEDJIMURJE Izvoz divjačine in perutnine.

Brzjavlj: VAJDA ČAKOVEC. Telefon interurban št. 33.

Naprodaj lepo posestvo

eno uro od Celja v okolici Vojnika v Arclinu št. 51, na ravnini blizu hiralnice. Posestvo obstoji iz hiše, hleva in marofa, ima vrt, njive in travnike, v bližini tudi hosto. Vse zemlje skupaj je okoli šest oralov in pol. Zemlja je rodovitna. Ceni se na 320.000 K. Več pove lastnik IVAN FURLANI, Arclina št. 51, p. Vojnik. 5619

OSRAM
ŽARNICE
kupi in vporablja celi svet

Popolnoma varno naložite svoj denar v VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. i. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela «UNION».

Hranilne vloge se **5 1/2 %** brez odbitka rentnega in obrestujejo po **5 1/2 %** invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 %**

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 %**

Najbolj varno naložite Vaše prihranke pri

Mestni hranilnici v Mariboru

ker jamči za vloge mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, ker ima vsa posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru.

Mestna hranilnica je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski denar sodišča: Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava.

Mestna hranilnica v Mariboru si je pridobila v času od prevrata toliko zaupanja med ljudstvom, da so hranilne vloge narastle od 38.000.000 na **75.000.000 kron.**

Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetstvo ljudstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim.

Od 1. januarja 1923 dalje bo obrestovala vloge po

5 %

večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje.

Specialitete: Poročne opreme.

Oprema za verojanečke.

Perilo za dame in gospode

prigroste in najfinejše kakovosti izdeluje najceneje

tvornica **M. Aléšovec,**
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Raznovrstno perilo vedno v zalogi. — Prilicno za novoletna darila.